

Evanjelium vzťahov

Týždeň kresťanského domova
7. – 14. 2. 2015

Úvod

Tohtoročné prednášky kresťanského domova majú názov „*Evanjelium vzťahov*“. Pozývajú nás, aby sme hlbšie nahliadli a pochopili vzťahovú rovinu biblického textu, ktorá je skrytá v rodinných príbehoch. Pomocou prednášok sa zameriame okrem iného aj na dôležité vzťahy v našom živote, pričom nám pomôžu konkrétne rady a odporúčania. Budeme spoločne uvažovať o vzťahu k sebe samému, k ostatným a k Bohu. Nakoniec si vezmeme pod drobnohľad lásku, ktorá je samotným hýbateľom každého dobrého vzťahu.

Svojím obsahom a zameraním sa prednášky dotknú čo najširšej skupiny čitateľov. Nezávisle od toho, či sú vo zväzku manželstvom, plánujú doň vstúpiť, alebo sú slobodní.

Prednášky sú skvelou príležitosťou stretnutia pri spoločnom stole, ktorý nás pohostí svojimi darmi. S vďačnosťou voči Bohu sme strávil spoločné chvíle, vzájomne sa povzbudili a takto dali najavo našu spolupatričnosť.

Prajem vám požehnaný a hodnotný čas pri štúdiu a modlitbách, strávený v kruhu tých, na ktorých vám záleží... 😊

OLIVER POPOVIČ,

VEDÚCI ODDelenIA KREŠťANSKÉHO DOMOVA

Dôležité!

Tohtoročné prednášky kresťanského domova budú s malou zmenou. Obsahujú „len“ päť prednášok, resp. šesť. Zvládnutie siedmej záverečnej časti (odporúčame na sobotu) bude záležitosťou nášho kolektívneho úsilia

(viac sa o tom dočítate v závere samotných prednášok).

O autorovi:

Autorom prednášok je **Dr. Mihalec Gábor**, ordinovaný kazateľ v Maďarskej únii CASD. Brat Mihalec je zároveň úniijný vedúci oddelenia Kresťanského domova.

Dlhé roky skúma oblasť partnerských vzťahov a rodiny, pričom v danej problematike získal odbornú kvalifikáciu ako rodinný terapeut a výchovný poradca a napísal viac ako tucet kníh. Medzi najvýznamnejšie patrí napr.: „Obrúčková terapia“ – príručka šťastného manželstva (vyšlo v angličtine, vyd. Review and Herald) a iné, ktoré sa venujú efektívnej komunikácii medzi partnermi a plnohodnotnému životu.

Mihalec Gábor získal teologické vzdelanie (T. H. Friedensau) a svoje štúdie ukončil na reformovanej Univerzite Károly Gáspara v Budapešti v oblasti pastorálnej psychológie (PhD).

So svojou manželkou Dorotou (ved. odd. detí v Maďarskej únii) a s dvoma dospelými deťmi Boglárkou a Viktorom žijú v Sándorfalva, v juhovýchodnej časti Maďarska.

P. S.:

Použitý materiál bol pôvodne podkladom prednášok tábora kresťanského domova v Nórskej únii v roku 2014. Autor praje čitateľom modlitebného týždňa KD 2015 hojnosť Božieho požehnaní, úžitku a „evanjelia“ v dobrých vzťahoch...

Čítanie Biblie v 3D

Existujú tri rôzne spôsoby, ako môžete čítať Bibliu: čierno-bielo, viacfarebne a v 3D. Čím hlbšie študujete Písmo, tým bezpečnejší je váš vzťah s Bohom a tým lepšie rozhodnutia urobíte vo svojom každodennom živote. Máte odvahu hlbšie sa pozrieť na to, čo má Boh pripravené pre vás a vašu rodinu?

Čítanie Biblie v 3D

Cieľom prvej prednášky je predstaviť rámec, pevný základ pre všetky ďalšie témy, ktoré budeme študovať počas tohto týždňa a budú sa týkať vzťahu k sebe samému, k iným (zvlášť k našim partnerom) a k Bohu. Spomínam si na svoje detstvo, keď som mal vo svojej izbe čiernobiely televízor Grundig s 38-centimetrovou uhlopriečkou. Mladej generácii chcem vysvetliť, že to bol typ televízora, ktorý mal za obrazovkou obrovskú debnu. Keďže som veľkým fanúšikom dobrých filmov, strávil som logicky veľa času pozeraním televízie. Väčšinou však obraz v televízore vyzeral, ako keby som sledoval cez okno padajúci sneh. Hercov som ľahko rozpoznal, no sledovať film bol naozaj oriešok. No nakoniec sa v roku 1983 revolúcia v zábavnom priemysle presťahovala priamo do našej obývačky. Môj otec kúpil farebný televízor Grundig s obrazovkou, ktorá mala 54-centimetrovú uhlopriečku. Bol to zázrak, lebo film doslova ožil. Pozeral som ten istý film, bol však úplne iný, plný farieb a života. Viete však, čo sa mi páči najviac? Keď si nasadím tie zvláštne okuliare a sledujem filmy v 3D. Takto si viem film najviac vychutnať. Nielenže ho sledujete, ale stávate sa súčasťou jeho príbehu. Vidíte, ako motýľ pristáva na končeku vášho nosa. Môžete doslova vnímať priestor medzi stromom a budovou, ktorá je za

ním. Alebo sa môžete takmer dotknúť čepele meča Jacka Sparrowa.

Prečo vám to rozprávam? Nie, neobávajte sa, táto prednáška je naozaj o vzťahoch. Pokiaľ ide o vzťahy, zistil som, že existujú tri rôzne spôsoby, ako môžeme čítať Bibliu. Poznám veľa ľudí, ktorí čítajú Bibliu takpovediac čierno-bielo. Pre takýchto ľudí je všetko čierne alebo biele. Niektorí ľudia zistili, že existujú tiež iné farby, a tak čítajú biblické pasáže týkajúce sa vzťahov farebným spôsobom. Nakoniec nám zostáva len málo ľudí, ktorí čítajú Bibliu 3D štýlom, keď text oživa a stáva sa súčasťou ich života. Pozrime sa teraz na tieto tri rôzne prístupy.

1. Čierno-biele čítanie Biblie

Biblia je plná textov, ktoré veľmi jasne vymedzujú pravidlá ľudských vzťahov. Sú to veľmi jednoznačne formulované, jasne pochopiteľné, čierno-biele vyhlásenia, pravidlá a zákony. Väčšinou ich nachádzame v Starej zmluve. Niektoré z nich sú dokonca v Desatore. Napríklad:

„Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh!“ (Exodus 20,12; piate prikázanie)

„Nezabiješ!“ (Exodus 20,13; šieste prikázanie)

„Nescudzoložíš!“ (Exodus 20,14; siedme prikázanie)

Jasné čierno-biele vyhlásenia môžeme nájsť aj v 3. Mojžišovej knihe, kde sa píše: „Nikto sa nesmie priblížiť k svojej pokrvmnej príbuznej, aby ju svojim pomerom zneuctil.“ (Levitikus 18,6) A existuje veľa ďalších výrokov, ktoré nechcem teraz citovať, pretože sú hutným pokrmom pre dospelých. To, čo majú tieto texty spoločné, je, že sú veľmi jasne formulované. Nemusíte o nich veľa premýšľať a ľahko ich môžete uviesť do pra-

xe, pretože sú zrozumiteľné. Na druhej strane, ak budete podľa nich konať, ale neurobíte nič navyše, nezaručí vám to šťastný, spokojný život, trvalé manželstvo alebo dobrý vzťah so svojimi deťmi. Toto sú len minimálne požiadavky týkajúce sa morálneho a dobrého života, ale musíte k nim pridať ešte niečo navyše. Postačia vám na prežitie vášho manželstva. Ak však chcete prežiť váš vzťah naplno, potom potrebujete ešte niečo viac. A tu sa dostávame k farebnému čítaniu biblických textov.

2. Farebné čítanie biblických textov

Samozrejme, že potrebujeme čierno-biele videnie, ale v Biblii sa hovorí viac o vzťahoch, než len „Nebudeš podvádzat svoju manželku!“ Preto potrebujeme hlbšie pochopenie, ktoré nám predstavil samotný Ježiš. On predkladá staré prikázania a ukazuje nám ich hĺbku a bohatstvo. Sledujeme ten istý film, ale odrazu sa stáva živým a farebným. Uvedme si niekoľko príkladov:

Vo svojej kázni na hore hovorí Ježiš o manželskej vernosti. Začína definíciou vernosti, ako o nej spoločnosť v tých dňoch premýšľala. Svojej manželke je muž verný, keď nemá žiadny sexuálny vzťah s inou ženou. Tak ako raz povedal Bill Clinton: „Nemal som sexuálny vzťah s touto ženou.“ Ježiš však ide ešte ďalej: „Počuli ste, že bolo povedané: Nescudzoložíš! Ja vám však hovorím: Každý, kto sa žiadostivo pozerá na ženu, už s ňou v srdci scudzoložil.“ (Matúš 5,27-28) Zjednodušene povedané, ocitnúť sa v posteli niekoho iného je posledný bod dlhého procesu. Tento proces sa začína v deň, keď moja manželka prestáva byť najdôležitejšou osobou v mojom živote. Deje sa to vtedy, keď pred ňou začínam skrývať niektoré zákutia svojho vnútra. Začína sa to, keď jej už nenosím kvety počas všedných dní.

Od Ježiša sa môžeme naučiť veci, ktoré by sme nemali robiť, keď si chceme udržať fungujúce manželstvo. Tiež nám však hovorí, čo môžeme urobiť, aby sme si udržali naše manželstvo plné života, farebné a šťastné. Páči sa mi, ako to vyjadruje David Mace: „Po prvé, všetko, čo Ježiš povedal o milujúcich vzťahoch (niekedy o tebe a tvojom bratovi), má priamy dosah na teba a tvojho partnera. Po druhé, bohatá a hlboká kvalita Jeho vlastných osobných vzťahov s inými poskytuje hojné príklady lásky v akcii. Po tretie, revolučný postoj voči ženám vyniká v priamom kontraste k prevládajúcim názorom Jeho doby.“ (David a Vera Mace, Láska a hnev v manželstve, str. 69)

Mohol by som uviesť aj ďalšie príklady, ako Ježiš vykladá staré zákony a naplňa ich novým životom. Napríklad prípad vraždy, keď Ježiš vysvetľuje, že zabitie sa neodohrá až vtedy, keď niekomu vrazíte nôž do chrbta. Vražda sa začína už v momente, keď sa hnev dostáva spod vašej kontroly. Myslím však, že rozumiete tejto myšlienke a pochopili ste, aký je rozdiel medzi čierno-bielym a farebným pohľadom.

3. 3D perspektíva

Existuje aj tretí spôsob, ako môžeme vnímať biblické texty týkajúce sa vzťahov. Na to však potrebujeme špeciálne okuliare, ktoré nám odhalia hlbšie porozumenie posolstva, ktoré je ukryté v danom texte. Dovoľte mi uviesť tri príklady:

1. príklad

Dáma okolo štyridsiatky: Ako môže nájsť toho pravého muža, ktorého Boh pre ňu stvoril? Ako si môže byť istá, kto je ten pravý? Muž okolo päťdesiatky: So svojou prvou manželkou sa často hádal, čo nakoniec viedlo k rozvodu. Očividne nebola pre neho tou

pravou a teraz dúfa, že jeho druhá manželka je naozaj tou, ktorú Boh pre neho určil. Uvedomujete si, aký problém sa skrýva za týmito otázkami? Existujú dva odlišné modely, ako premýšľame o výbere partnera. Jeden model hovorí, že niekde vo svete je jediná osoba, ktorá je stvorená na to, aby sa stala mojím partnerom na celý život. Mojou úlohou je nájsť túto jedinečnú osobu, zobrať si ju a potom môj život bude šťastný, až kým nezomrieme. Druhý model je modelom kompatibility. Vo svete môže byť päťtisíc žien, z ktorých každá by sa potenciálne mohla stať mojou manželkou a ja si môžem slobodne vybrať tú, ktorej sa celý odovzdám. Ktorý z týchto modelov je biblický? V knihe Rút sa nachádza veľmi jasná odpoveď, keď sa pozrieme na text tou správnou optikou. Keď manžel a synovia Noémi zomierajú, Noémi sa obráti k svojim nevestám: „Chodte, vráťte sa každá do domu svojej matky. Nech je k vám Hospodin taký láskavý, ako ste vy boli k zosnulým i ku mne.“ (Rút 1,8) Jedna zo žien sa vracia k svojej rodine, ale tá druhá – Rút – trvá na tom, že pôjde so svojou svokrou: „Nenúť ma, aby som ťa opustila a odvrátila sa od teba. Kamkoľvek pôjdeš ty, ta pôjdem i ja, a kde budeš bývať ty, budem bývať i ja, tvoj ľud bude mojím ľudom a tvoj Boh bude mojím Bohom. Kde zomrieš ty, tam zomriem i ja a tam budem pochovaná! Nech ma Hospodin potresce, ako chce, a nech ešte pridá, ak by ma od teba odlúčilo niečo iné než smrť.“ (Rút 1,16-17) Myslíte si, že manželstvo Rút a Kiljóna, syna Noémi, bolo dobrým manželstvom? Bola to Bohom daná správna voľba? Verte mi, keď vaša svokra povie, že ste dobrou manželkou pre jej syna, má to veľký význam. Môžeme sa zhodnúť, že mala naozaj dobré manželstvo? Ale potom sa opäť vydáva. Bolo teda jej manželstvo s Bóazom dobré? Odpoveď môžeme nájsť u Bóaza, keď hovorí Rút: „Dcéra moja,

nech ťa požehná Hospodin! Touto vernosťou si prevýšila svoju počiatočnú vernosť, lebo si nechodila ani za chudobnými, ani za bohatými mládencami. Teraz sa už neboj, dcéra moja, urobím pre teba všetko, čo si budeš priať. Veď všetok môj ľud v bráne mesta vie, že si statočná žena.“ (Rút 3,10-11) Keď muž v tom čase hovoril so ženou s takouto úctou, znamenalo to, že ju miloval a bol jej hlboko odovzdaný. Nemáme teda dôvod, aby sme sa domnievali, že to nebolo dobré manželstvo. Tu máme biblický dôkaz, že jedna žena (v našom prípade Rút) môže byť kompatibilná s viacerými mužmi (Kiljón a Bóaz). Či je manželstvo dobré, alebo zlé, nezáleží v prvom rade na výbere partnera, ale na úsilí, ktoré pár vynaloží na budovanie svojho vzťahu.

2. príklad

Mladá dvadsaťročná žena príde s otázkou: Čo si myslím o jej vzťahu? Je tento mladý muž tým pravým, za ktorého by som sa mala vydať? Aby som čestne povedal, nerád dávam odpovede na otázky tohto druhu. Je to jej voľba a ja nechcem byť za to zodpovedný. Keď však máme nasadené správne okuliare, Biblia nám poskytuje vhodné odpovede aj na tieto otázky. „Samson zišiel do Timny a tam sa zahľadel do jednej z filištínskych dcér. Keď sa vrátil domov, oznámil svojmu otcovi a matke: V Timne som videl jednu z filištínskych dcér, tú mi teda vezmite za ženu.“ (Sudcom 14,1-2) Táto mladá žena potrebuje nájsť vlastnú odpoveď na svoju otázku, ale keď čítam tento text, na myseľ mi prichádza niekoľko otázok: Ako tento mladý muž o tebe hovorí? Volá ťa po mene alebo hovorí o tebe len ako o svojej žene alebo svojom dievčati? Ako tento mladý muž zvláda rozhodnutia? On rozhoduje a ty poslúchaš alebo chce počuť aj tvoj názor a potom dospejete k spoločnému rozhodnutiu? Pokračujme ďalej v príbehu Samsona: „Otec a mat-

ka ho prehovárali: Nie je azda medzi dcérami tvojich bratov a v celom tvojom ľude žena, že si chceš vziať ženu spomedzi neobrezaných Filištíncov? Samson však otcovi odvetil: Túto mi vezmi, lebo ona sa mi páči.“ (Sudcom 14,3) Pýtam sa znova, ako sa správa k svojim rodičom? Prejavuje im úctu a váži si ich hodnoty? Čo ten chlapec miluje na tebe? Miluje tvoje vnútro, tvoj štýl, spôsob myslenia alebo sa riadi len podľa seba? „Potom Samsonova žena s plačom pred ním vravela: Ty ma len nenávidíš a nemiluješ ma. Mojim súkmeňovcom si dal hádanku a mne si ju neprezradil. Samson jej povedal: Veru, to som neprezradil ani otcovi, ani matke, a tebe by som to mal prezradiť? (Sudcom 14,6) Ako sa ten chlapec stavia k otázke dôvery? Vpúšťa ňa do svojho vnútorného sveta a do akej miery ti dovolí byť súčasťou jeho života? Stačí to na to, aby si sa mu odovzdala? Je závislý od svojich rodičov? Budeš pre neho tou najdôležitejšou alebo budeš v poradí vždy druhá po jeho matke, ktorej názor bude pre neho vždy dôležitejší a jej jedlo stále chutnejšie? „Rozpálený hnevom odišiel hore do otcovského domu. Samsonovu ženu dali potom jednému z jeho družbov, ktorý bol Samsonovým priateľom.“ (Sudcom 14,19-20)

3. príklad

Rodičia tínedžerov sa ma často pýtajú: Náš syn bol takým milým chlapcom, sedával v zbere v prvej lavici, spieval v spevokole, ale teraz musíme zápasiť každú sobotu, aby s nami vôbec išiel do zboru. Prečo nemôže byť taký, aký bol predtým? Znovu si prečítajme biblickú odpoveď na túto otázku. Sme pri poslednej večeri, keď čítame: „Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. Ten mu povedal: Pane, ty mi chceš umývať nohy? Ježiš mu odpovedal: Čo ja robím, to ty teraz nechápeš, ale neskôr pochopíš.“ (Ján 13,6-7) Čo majú tieto texty spoločné s našimi tínedžermi? V skutočnosti

veľmi veľa. Od Ježiša sa môžeme naučiť správne postoj voči našim deťom, o ktoré sa tak veľmi bojíme. Dokážeme prijať naše deti ako nedokončené produkty? Napriek tomu, že ich poznáme ako svoje topánky, dokážeme im dôverovať, či sa rozhodnú v kritickej situácii správne? Či budú stáť na správnej strane? Ak to Ježiš dokázal so svojimi učeníkmi, môžeme sa aj my pokúsiť zaujať rovnaký postoj voči našim deťom. Mali by sme sa na ne pozeráť nie ako na „dokončených tvrdohlavých jedincov“, ale ako na bytosti, ktoré sa stále rozvíjajú, ktoré disponujú oveľa väčšími schopnosťami, než aké v nich vidíme teraz. „Čo ja robím, to ty teraz nechápeš, ale neskôr pochopíš.“ A takto to má byť.

Musíme zodpovedať ešte jednu otázku. Ako môžeme získať takéto 3D okuliare? Odpoveď môžeme nájsť v troch jednoduchých krokoch:

1. Musíme poznať Bibliu. Duch Svätý nám pripomenie v našej myšli len tie texty, ktoré tam už sú. Preto potrebujeme čítať Bibliu pravidelne.

2. Buďte zapálení pre vzťahy a zvlášť pre vaše rodinné vzťahy. „Stretli sme múdre a kresťanské rodiny. Jedna z nich mala päť úlov a päť detí. Táto rodina mala knihy o včelách, ktoré by zaplnili knižnicu – ale žiadnu knihu o tom, ako vychovávať deti! Kiežby sme boli práve takými odborníkmi na výchovu detí ako farmár na farmárčenie, automechanik na opravu áut alebo remeselník na svoje remeslo! Alebo keby sme vedeli aspoň tolko o dieťaťu, koľko vieme o chorobách nášho dieťaťa.“

3. Majte odvahu čítať Bibliu, ako keby ste ju čítali po prvýkrát. Príliš často nepremýšľame a nehovoríme o biblickom posolstve, ale skôr o správnom výklade biblického textu. Týmto bránime Duchu Svätému, aby nám dal nové svetlo.

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Prečo je potrebné čítať Bibliu inak ako ostatné knihy?
2. Zmenili sa časom tvoje názory na Bibliu? (Uved' ako a prečo.)

3. Zmenila Biblia tvoje názory? (Uved' príklad ako.)
4. Ako čítať Bibliu, aby neustále obohacovala môj život?

Mňa, seba a ja

Keď premýšľame o vzťahoch, musíme preskúmať minimálne tri úrovne: **vzťah k sebe samému, vzťah k iným ľuďom a vzťah k Bohu**. Práve na to sa chceme zamerať počas nášho modlitebného týždňa. Dnes sa dôkladne pozrieme na to, ako milovať a prijímať seba samých.

Môže byť človek slávnou popovou hviezdou, ak má veľké brucho, je holohlavý, navyše má problémy s chrbticou a dobre nepočuje? Odpoveď: samozrejme, že áno. Existuje muž, ktorý má všetky tieto problémy, a napriek týmto prekážkam vydal už štyridsaťpäť sólových albumov a nahral piesne k piatim filmom. Národná akadémia hudobných umení a vied ho niekoľkokrát ocenila Grammy a Akadémia filmových umení a vied mu udelila Oscara. Phil Collins má všetko, čo ho predurčuje NEBYŤ celebritou, a predsa je jedným z najvýznamnejších hudobníkov posledných dvoch desaťročí. Čím je výnimočný? Veľmi často počujem ľudí, ako o sebe hovoria: „Ja som už príliš starý, príliš plešatý, som veľmi tučná, mám veľa vrások a pieh, som príliš chudobný, som príliš mladá, som príliš...“

Pravda je, že my všetci máme moc rozhodnúť o našej budúcnosti, príliš často si však túto moc neuvedomujeme a žijeme náš život takpovediac naprázdno.

Keď ste sa narodili, Boh vás obdaril niekoľkými možnosťami, vlastnosťami a schopnosťami viesť šťastný a úspešný život. Jeho najväčšou túžbou je vidieť vás žiť vo veľmi kvalitných vzťahoch, šťastných a zdravých, obklopených dobrými ľuďmi. Či sa to však stane, záleží na mnohých faktoroch a jedným z nich si práve ty. Páči sa mi, ako to Boh vysvetľuje Jeremiášovi: „Slovo Hospodina mi zaznelo takto: Skôr než som Ťa utvoril v matkinom živote, poznal som Ťa; skôr než si vyšiel z lona, posvätil som Ťa; ustanovil som Ťa za proroka pre pohanov. Povedal som: Pane môj, Hospodin, veď neviem hovoriť, lebo som ešte len chlapec. Hospodin mi však povedal: Nehovor: Ja som chlapec, lebo pôjdeš ku komukoľvek Ťa pošlem a povieš všetko, čo ti prikážem! Neboj sa ich, veď ja som s tebou, aby som Ťa vyslobodil – znie výrok Hospodina. (Jeremiáš 1,4-8)

V tvojom vnútri sa ukrýva tvoje ja plné potenciálu. Taká tvoja podoba, ktorú máš dosiahnuť, pretože to chce Boh. Je to potenciálne tvoja najlepšia podoba. V skutočnosti však existujú tri scenáre pre tvoj život.

1. Nedosiahneš svoju najlepšiu podobu a žiješ život, ktorý je pod tvoju úroveň – možnosti, kvality aj schopnosti.

2. Využívaš všetky svoje možnosti, kvality a schopnosti a žiješ v harmónii s tou najlepšou podobou seba samého. Miluješ a rešpektuješ seba samého a prebúdaš v sebe to najlepšie.

3. A niekedy dokonca vidím aj tretiu verziu. Sú ľudia, ktorí idú za svoje viditeľné možnosti a urobia niečo, čo by od nich nikto nečakal. Spieva o tom Josh Groban vo svojej slávnej piesni Ty ma dvíhaš, keď hovorí: „Dvíhaš ma vyššie, než môžem byť.“

Ježiš povedal: „Miluj svojho blížneho ako seba samého.“ (Marek 13,31) Tradičný výklad tohto textu kladie dôraz na blížneho. Môžeme ho tiež klásť na nás samých. Nebudete schopní milovať svojich blížnych, pokiaľ sa nenaučíte milovať, prijímať a rešpektovať samých seba. A tak môžeme povedať: Miluj seba, aby si mohol milovať svojho blížneho!

Áké problémy budeme mať, ak nedokážeme milovať samých seba?

Problémy pri výbere partnera a v manželstve

1. Nesprávna predstava o sebe samom obmedzuje vašu kapacitu milovať a prijímať iných.

Keď milujeme a rešpektujeme samých seba, získavame slobodu, aby sme sa mohli sústrediť na iného človeka. (Princíp jednej tretiny)

2. Nesprávna predstava o sebe ovplyvní vaše rozhodovanie pri výbere partnera.

Každý hodnotí seba samého podľa stupnice od jedna po desať. Ak si myslím, že som trojka, budem sa obzerať po dievčatách, ktoré sú na stupnici medzi dvojkou a trojkou. Nevie si predstaviť, že by dievča z úrovne osem bolo mojou partnerkou. Keď však premýšľam o sebe ako o deviatke, vždy sa to skončí úplne inak.

3. Nesprávna predstava o sebe môže spôsobiť, že budete používať sex na dokazovanie svojej hodnoty.

Mnoho žien si myslí, že sa musia mužovi odovzdať rýchlo a dať mu čo najviac, aby si ho udržali vo vzťahu. No táto predstava je

nesprávna. V minulosti nás cvičili, ako zabíjať drakov, aby sme dokázali, že sme hodní bozku princeznej. Aby sme si teda niečo vážili, musíme o to bojovať.

4. Nesprávna predstava o sebe môže spôsobiť, že budete tolerovať týranie.

Čítal som štatistiku, že počet evidovaných prípadov domáceho násillia v Nórsku stúpol za posledných desať rokov o 500 percent a že jedna zo štyroch žien zakúsi počas svojho života domáce násillie. V Maďarsku zomrie na následky domáceho násillia každý týždeň jedna žena a každý mesiac jedno dieťa.

Problémy v našom rodičovstve

Spomínam si na jednu mladú dámu, ktorá prišla do mojej poradne, pretože si nemohla nájsť správneho partnera a bála sa, že bude musieť zostať do konca života sama. Keď som sa jej opýtal na jej predošlé vzťahy, povedala mi, že z nejakých záhadných dôvodov mala vždy starších partnerov, ktorí trpeli rôznymi závislosťami. Jej posledný partner bol o päťnásť rokov starší a mal problémy s alkoholom. Iný bol zas o desať rokov starší a mal vážne problémy s hazardnými hrami.

Potom som sa jej opýtal na otca. Hovorila mi o človeku, ktorý nikdy nemal čas na svoju dcéru, ktorý sa zaujímal iba o svoje problémy, nikdy nepovedal, akú má roztomilú a krásnu dcéru a nikdy svoje deti neobjal a nepohladkal. Jedinou výnimkou bol moment, keď bol opitý. Vtedy bol tým najľaskavejším otcom na zemi. Zobral si svoju dcéru na kolená, pobožkal ju na tvár na dobrú noc a volal ju princezná. Toto dievča vyrástlo s hlbokou túžbou po otcovom prijatí, s hlbokým pocitom neistoty o svojej ženskosti. Niet divu, že ju vždy priťahovali starší muži, ktorí predstavovali určitú náhradu za lásku jej otca. A zároveň sa naučila, že len závislý

človek dokáže vyjadriť svoju lásku. Z tohto príkladu môžete vidieť, že milovanie samých seba má dosah aj na ďalšie generácie. Ak milujeme a rešpektujeme samých seba, môžeme dať našim deťom silný základ a správnu predstavu o sebe samých. Keď však máme problém prijať samých seba, bude to mať bolestivý vplyv nielen na naše životy, ale tiež na životy našich detí.

Čo môžeme urobiť?

V Žalme 139,13-16 čítame: „Veď ty si mi vytvoril ľadviny, v matkinom živote si ma utkal. Ďakujem ti, že si ma predivne vytvoril; tvoje skutky sú obdivuhodné, to si veľmi dobre uvedomujem. Moje kosti neboli skryté pred tebou, keď som vznikal v skrytosti, utkávaný v najspodnejších častiach zeme. Tvoje oči ma videli už v zárodku, všetko to bolo zapísané v tvojej knihe; dni boli určené, skôr než ktorýkoľvek z nich nastal.“ Uvedomujete si, čo v tomto žalme hovorí žalmista Dávid? Hovorí o sebe ako o Božom diele a hovorí, že Božie skutky sú nádherné. Ako keby hovoril: Ja som nádherný! To je niečo, čo potrebujeme zažiť. Napočítajte do troch a povedzte si: Som nádherný! Čo môžeme urobiť pre to, aby sme získali pevnú sebahodnotu?

1. Použí moc vyhlásenia „Ja som...“

Spoznali ste už moc vyhlásenia „Ja som...?“ Kedykoľvek poviete „Som príliš starý“, staroba príde pod vaše okno a povie si: „Nieкто ma volá.“ Príde dovnútra, sadne si na váš krk a zostane tam. Zakaždým, keď poviete „Som škaredý“, škaredosť si myslí, že ju pozývate do svojho života, nastahuje sa do vášho domu a zostane tam. Takto to pokračuje celý deň. Pozrieme sa do zrkadla a povieme: „Som unavený, som vráskavý, plešatý, starý, som...“ Keď začíname pracovať, hovoríme: „Nemám dar, som roztržitý, som nepraktický, som...“ Pri-

deme domov k našej rodine a povieme: „Som netrepezlivý, príliš prísny, nespokojný, som...“ A tak je čas zmeniť tento princíp. Začni do svojho života pozývať vlastnosti, ktoré by si chcel mať. Povedz: „Som silný, zdravý, talentovaný, pekný, zaujímavý, zábavný, milý, som...“ A ak sa pýtate, či je to biblické, dovoľte mi, aby som prečítal text z Joela 4,10: „Slabý nech povie: Som hrdina!“

2. Použí Božie zaslúbenia v každodennom živote

Zistili ste, že biblická história bola napísaná ľuďmi, ktorí mali odvahu dovolávať sa Božích zaslúbení? Dovoľte, aby som vám to dokázal kvízom. Poviem vám niektoré veľmi dôležité mená a vy mi povedzte, v ktorom biblickom príbehu sa objavujú. Šammúa, Paltí, Gaddi, Nachbi. (Numeri 13) Ako je možné, že ich hneď nespoznávate? Myslel som si, že ste ľudia Písma. Poznate mená Káleb a Jozua? Všetky tieto mená sa objavujú v tom istom príbehu. Čo ich však odlišuje? Prečo si pamätáme mená Káleb a Jozua a prečo zabúdame na všetkých ostatných? Chceme vám preto pripomenúť tento príbeh niekoľkými slovami. Mojžiš si vybral dvadsiatich mužov, aby preskúmali zaslúbenú zem ako špióni. A tak strávili štyridsať dní v Kanáane, skúmali krajinu a jej obyvateľov, potom sa vrátili a podali správu. Ľudia, ktorých mená ste nespoznali, povedali, že je nemožné dobyť túto zem. Mestá sú veľké, vojaci sú silní a ich zbrane ničivé. Káleb a Jozua však hovorili iným jazykom. Citovali Božie zaslúbenie a povedali s plnou dôverou, že Boh ich bude viesť a nemajú sa čoho báť. A toto ich odlišovalo. Musíme sa naučiť používať Božie zaslúbenia v našich každodenných životoch.

3. Nezabudni, že si ešte „nedokončený“

Samozrejme, že všetci máme svoje slabé stránky a nedokonalosti, pretože inak by sme

nepotrebovali Spasiteľa. V našich životoch sú stránky, ktoré chceme rozvíjať a stať sa lepšími. Ak vám nič neprichádza na myseľ, len sa opýtajte svojho partnera. Z toho dôvodu nezabudnite, že ste stále vo „výstavbe“. Podobne hovorí Pavol Filipanom: „Som presvedčený, že ten, čo vo vás začal dobré dielo, ho aj dokončí, až do dňa Ježiša Krista.“ (Filipanom 1,6) Boh na vás stále pracuje. Buďte trpezliví a nekriticizujte nedokončený produkt. Pavol nám tiež prízvukuje konečný termín dokončenia Božieho diela v nás: „do dňa Ježiša Krista.“ Nie je to to isté, čo neustále prežívame s našimi deťmi? Vidíme, aké sú, ale zároveň vidíme, čím sa môžu stať.

Pozerám sa na svojho syna a vidím dobre vyzerajúceho mladého muža. Pracuje v štýlovej kancelárii vo firme venujúcej sa počítačom. Je športový typ v dobrej fyzickej kondícii, zdravý a silný a jeho kolegovia ho akceptujú a rešpektujú. Je hlboko odovzdaný Bohu, spravodlivý k iným a verný svojej manželke. Číta biblické príbehy svojim deťom, ktoré sú hrdé na to, že patria do tejto rodiny. Hľadím na svoju dcéru a vidím krásnu mladú ženu, ktorú jej manžel miluje a ctí si ju. Pracuje ako učiteľka v škôlke a je veľmi obľúbená medzi deťmi a ich rodičmi. V sobotu hrá v zbore na klavíri a spieva v chóre na Božiu slávu. Učí deti Božej láske a podnecuje v nich zdravé sebedovetie. Takto sa neustále pozeráme na naše deti a Boh sa tak isto pozerá na nás. Spomínam si na jednu ženu, ktorá mala vo svojom živote všetko, čo si žena môže priať. Mala milujúceho manžela, bola zdravá a veľmi bohatá. Mala však problém, ktorý je dokonca aj dnes pre mnohé ženy veľkou výzvou – bola neplodná. V tých dňoch to bola nielen ťažká životná situácia, ale ľudia si mysleli, že to bola kliatba, trest od Boha. Až jedného dňa Boh zme-

nil meno tejto ženy a nazval ju princeznou. Predstavte si, ako s ňou od toho dňa každý hovoril: „Dobré ráno, princezná. Zašili by ste môj kabát, princezná? Prosím, podajte mi kečup, princezná.“ A náhle sa naozaj cítila ako princezná a to zmenilo celý jej život. Otehotnela a porodila chlapca. Myslím, že uhádnete, kto je táto žena. „Potom Boh povedal Abrahámovi: Svoju manželku Sáraraj už nebudeš volať Sáraraj, lebo jej meno bude Sára. Ja ju požehnám a dám ti z nej syna. Požehnám ju a stane sa matkou národov; vyjdú z nej králi národov.“ (Genezis 17,15-16)

Chcem končiť textom od apoštola Pavla, v ktorom môžeme vidieť, ako o nás Boh premýšľa: „Veď sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.“ (Efezanom 2,10) Grécke pomenovanie pre dielo je poiéma (odkiaľ pochádza slovo poézia). Znamená to umelecké dielo, niečo veľmi špeciálne, výnimočné, nereprodukateľné. Majstrovské dielo. To ste vy a to som ja. Bez ohľadu na to, čo iní povedia, bez ohľadu na to, ako sa vaša minulosť pokúša stiahnuť vás dole. Nikdy nezabudnite, akí ste vzácní.

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Vnímaš svoje nedostatky skôr ako neprekonateľné prekážky alebo ako príležitosti?
2. Čo by si ešte chcel v živote dosiahnuť a čo si ochotný pre to urobiť?
3. Je možné milovať seba samého tak, aby to nebolo sebecké?
4. Prečo je dôležité a ako je možné milovať seba samého?

Ja,..., beriem si teba,..., až kým nás smrť nerozdelí.

Čo robí naše manželstvo v živote šťastným?

Táto časť je o vzťahu s našim partnerom. Prostredníctvom príbehu jedného páru zo Starej zmluvy sa pozrieme na dynamiku manželstva. Sú to rovnaké ľudské bytosti, ako sme my, spojené s tým istým Bohom, ktorý je aj na našej strane.

Máte radi futbal? A viete, čo majú spoločné Maďarsko a Slovensko? Ani jedna z týchto krajín nepostúpila na svetový šampionát vo futbale do Brazílie. Ak ste sledovali tieto majstrovstvá, mohli ste byť svedkami mnohých prekvapení. Tým najväčším bolo, že futbalové mužstvo s najväčšími šancami na titul vypadlo hneď v prvom kole. Nikto by predtým neveril, že Španielsko vypadne tak rýchlo. Ktorý tím sa môže pochváliť toľkými víťazstvami vo svete futbalu? Španieli vyhrali skoro všetko: Európsku ligu majstrov, majstrovstvá Európy, majstrovstvá sveta a to všetko v krátkych intervaloch. Aj manželské páry niekedy zažívajú podobný fenomén. Často sa stretávam s takými, ktoré vystihujú slová jednej starej piesne istej skupiny: „Bol som stvorený, aby som ťa miloval, baby, a ty si bola stvorená, aby si ma milovala...“ Zdá sa, že majú tie najlepšie vyhliadky na šťastné manželstvo, no po nejakom čase sa objavia v poradni alebo, čo je ešte horšie, dozviem sa, že sa už rozviedli. Čo je v pozadí tohto javu a aké evanjelium týkajúce sa vzťahov máme hľadať v Biblii, aby sme sa vyhli takémuto koncu v našich najintímnejších vzťahoch?

Raz za mnou prišiel jeden mladý adventista a povedal: „Boh ma podviedol. Predtým, než som sa oženil, žiadal som ho o znamenie, že robím správne rozhodnutie. A dal mi

znamenie. Bolo to úplne jasné, že ona je tou pravou, ktorú si mám vziať. A teraz? Prešlo päť rokov a tá istá žena ma už viac nemiluje a chce sa so mnou rozvieť. Ako mi také niečo mohol Boh urobiť?“

Dnes si prečítame o jednom negatívnom príklade, ale nezabudnite: „toto sa im stalo predobrazom a nám, ktorých zastihol koniec vekov, to bolo napísané ako napomenutie.“ (1. Korinťanom 10,11)

Pozrieme sa na príbeh Izáka a uvidíme, že bol vystavený rovnakým vplyvom, akým sme vystavení aj my dnes. Na jednej strane Izák vo svojom živote neustále hľadal Božie vedenie a požehnanie, na druhej strane bol však ovplyvňovaný ľudskými faktormi – silou rodiny, dedičstvom svojich rodičov a zlyhaním komunikácie a riešenia konfliktov. Skôr, ako sa pozrieme na jeho manželstvo, pozrime sa do histórie jeho rodiny a na jeho výchovu.

Jeho otec Abrahám zúfalo túžil po synovi, dedičovi, ktorý by ďalej viedol rodinný podnik a ktorý by naplnil všetky zaslúbenia, ktoré mu Boh dal. Jeho matka Sára chcela mať tiež dieťa, ktoré by mohlo posilniť jej identitu. Keď ste boli v tej dobe bezdetní, bolo to vnímané ako prekľatie a trest od Boha. Mať syna bola jediná možnosť, ako získať dôstojnosť, úctu a sebahodnotu. Niet divu, že až priveľmi chránila svojho syna a bola k nemu až prehnane pripútaná. Izák mal nevlastného brata a zakúsil všetky boje a ťažkosti nevlastnej rodiny. Jeho vlastný otec ho takmer zabil, keď ho mal obetovať Bohu, a tak môžeme povedať, že Izák prežil hlbokú traumu. Sklamal ho ten, komu dôveroval, kto ho mal chrániť a starať sa o neho (presne takúto skúsenosť prežívajú aj obeť týrania).

Teraz sa s ním stretávame ako s príťažlivým mužom v strednom veku. Otec mal o neho obavy, a preto si zavolať sluhu, aby mu dal úlohu:

„A Abrahám povedal najstaršiemu sluho-
vi vo svojom dome, ktorý mu spravoval celý
majetok: Polož svoju ruku pod moje bedrá!
Zaväzujem ňa prísahou pred Hospodinom,
Bohom neba i zeme, že nevezmeš pre môjho
syna ženu z dcér Kanaánčanov, medzi ktorými
bývam, ale pôjdeš do mojej vlasti k môjmu
príbuzenstvu a tam vyberieš ženu pre
môjho syna Izáka.“ (Genezis 24,2-4)

Tento sluha musel mať silnú vieru, pretože sa modlil modlitbu, ktorú by som ja nikdy nevyšlovlil.

„Hospodin, Boh Abraháma, môjho pána,
dopraj mi dnes šťastné stretnutie a preukáž
láskavosť môjmu pánovi Abrahámovi. Pozri,
stojím tu pri prameni a dcéry mužov mesta
vychádzajú čerpať vodu. Deva, ktorej po-
viem: Nachýľ svoj džbán, aby som sa napil,
nech odpovie: Napi sa a ja napojím aj tvoje
ŕavy. Nech je to tá, ktorú si prichystal svojmu
služobníkovi Izákovi. Podľa toho poznám,
že si preukázal láskavosť môjmu Pánovi.“
(Genezis 24,12-14)

Keď som sa chystal požiadať Doru, aby sa
stala mojou manželkou, neprial som si nič
viac, len aby som dostal písomné potvrdenie
zapečatené siedmimi pečatami, podpísané
Bohom, že robím dobré rozhodnutie, keď sa
s ňou chcem oženiť.

Boh odpovedal na modlitbu Abrahámov-
ho sluhu zázračným spôsobom: „Sotva to do-
povedal, keď s džbánom na pleci prichádzala
Rebeka...“ (Genezis 24,15)

Čo by ste si pomysleli, keby sa ten príbeh
skončil práve v tomto okamihu? Vyzerá to
ako koniec romantického filmu. Boh jasne
ukázal svoju vôľu a vieme, že chce to najlepšie
pre svoje deti. Kým čakáme na pokračovanie

tohto filmu, pozrime sa na hlavné postavy.
Rebeka je duchová žena, ktorá má hlbokú
vieru a dôveruje Bohu. Počuje sluhovu sprá-
vu, vidí ho, ako ho Boh priviedol, ako to celé
zmanažoval, a to jej stačí na to, aby sa roz-
hodla zobrať si Izáka, hoci ho nikdy predtým
nevidela. A čo medzitým robí on? „Izák pri-
chádzal od Beér Lachaj Rói; býval totiž v kraji
Negev. Na sklonku dňa si Izák vyšiel do poľa.
Keď sa rozhlíadal, zazrel prichádzať ŕavy.
Aj Rebeka sa rozhlíadla a zbadala Izáka.“
(Genezis 24,62-64) Izák bol čestný muž šla-
chetného charakteru. Po namáhavej práci na
poli nejde pozeráť svoj obľúbený televízny se-
riál alebo do krčmy. Ide sa modliť a rozjímať.

Niet pochýb o tom, že samotný Boh dal
dokopy tento pár. Dal im znamenia a divy,
aby ich presvedčil, že patria jeden druhému.
Teraz však prichádzame do bodu, keď o nich
začínam mať starosti. „Izák zaviedol Rebe-
ku do stanu svojej matky Sáry, vzal si ju za ženu,
obľúbil si ju a našiel v nej útechu po smrti
svojej matky.“ (Genezis 24,67)

Izák mal 37 rokov, keď zomrela jeho ma-
tka (17,17; 23,1) a 40, keď sa oženil. Ako tera-
peut sa nemôžem vyhnúť otázke, čo vlastne
potreboval – ženu alebo náhradu za svoju
matku? V psychoterapii zvykneme hovoriť,
že ak silný žiaľ po strate blízkeho príbuzného
trvá viac než rok, potom sa môže zmeniť na
chorobu. Izák smútil už tri roky a potrebo-
val Rebeku, aby ho utešila. Zo začiatku mali
k sebe veľmi blízko. On potreboval ženu, aby
ho potešila, a ona potrebovala muža, aby na-
hradil jej rodinu, ktorú opustila. Neskôr sa
však stále viac a viac emocionálne vzdalovali.
Jedným symptómom ich citového odlúčenia
bolo, že museli čakať dvadsať rokov, aby mali
deti. (25,26) Žena sa musí cítiť bezpečne
a rovnocenná s mužom, aby bola voči nemu
vnímavá. Tieto hodnoty však v ich manžel-
stve chýbali. Vo verši šiestom a siedmom

čítame o ďalšej zvláštnej udalosti: „Izák teda zostal v Geráre. Keď sa tamojší muži pýtali na jeho ženu, povedal: To je moja sestra. Bál sa totiž priznať, že je to jeho manželka. Uvažoval takto: Tunajší muži ma môžu pre Rebeku zabiť, lebo je veľmi pekná.“ Zdá sa vám to povedomé? Jeho otec Abrahám urobil presne to isté dvakrát. Som si istý, že Izák bol ovplyvnený týmito udalosťami už ako dieťa. Ako často sa stáva, že kopírujeme to isté správanie, ktoré sme odpozorovali od našich rodičov? Tieto vzory vytvárajú v našich mysliach autopilota, a keď sa ocitneme v podobných situáciách, máme sklon konať identicky ako naši rodičia. V takýchto situáciách mi manželka pripomína: „Teraz hovoríš presne tak ako tvoj otec.“ Skúste si predstaviť, ako sa Rebeka cítila, keď ju tam manžel nechal bezbrannú a poníženu.

Nakoniec sa im narodili dvojčky. No v tomto okamihu boli Izák s Rebekou od seba tak emocionálne vzdialení, že zúfalo potrebovali intimitu, dôveru, blízkosť a uistenie o svojej sebahodnote. A tak použili svoje deti ako náhradu za svojho partnera. „Chlapci vyrástli a Ězav sa stal zdatným lovcom, stále sa zdržiaval vonku. Jákob bol muž pokojný a býval v stanoch. Izák mal radšej Ězava, lebo jedával z jeho úlovku, no Rebeka mala radšej Jákoba.“ (Genezis 25,27-28) Tu môžeme vidieť, ako rodina prenáša svoje nefunkčné vzory na ďalšiu generáciu. Keď ako rodičia nevyriešime „nezdravé“ dedičstvo, ktoré sme zdedili po predošlých generáciách, a keď sa s našimi manželskými odlišnosťami nedokážeme vyrovnáť vyzretým a zručným spôsobom, vytvárame nové dedičstvo, ktoré prenášame na naše deti a ich vnúcatá.

A potom prichádzame k veľmi známej udalosti, keď Ězav predáva svoje prvorodenstvo svojmu bratovi za chlieb a šošovicovú polievku. (Genezis 25,34) Potom Jákob

zradí svojho brata a podvedie aj svojho otca a Rebeka, jeho matka, mu pri tom pomáha. Dáva mu rady, ako podvieť svojho starého a slepého otca, aby nemohol rozpoznať, komu dáva svoje požehnanie. Následkom tejto zrady cíti Ězav takú bolesť a hnev, že by dokázal zabiť svojho vlastného brata. Ako je možné, že to zašlo tak ďaleko? Je to posledná zastávka dlhého procesu. Táto rodina mala dlhú tradíciu popierania základných hodnôt a princípov. Roky odmietali byť čestní jeden k druhému a nerozprávali sa o svojich pocitoch. Izák zaprel, že Rebeka je jeho žena, Ězav pohrdol prvorodenstvom, ktoré bolo v tej dobe veľmi dôležité a dokonca posvätné. A tak, ak chcete recept na pobabrany život, riadte sa Izákovým a Rebekínym princípom: Poprite každú dôležitú kultúrnu a náboženskú hodnotu, vôbec nepremýšľajte o tom, ako pracovať na zmene vzťahových vzorcov, ktoré ste zdedili po svojich predkoch, riadte sa bezmyšlienkovito programom autopilota, ktorý do vašej mysle nainštalovali vaši rodičia a starí rodičia. A, prosím, neurobte nič pre svoje manželstvo, len nezabudnite, že vášho partnera vám dal Boh, a tak môžete povedať, že všetko je Jeho vina. Bolo by mi ľúto tejto rodiny, keby sa ich príbeh skončil v tomto okamihu. Buďte však trpezliví, pretože má šťastný koniec.

Jákob musí utiecť pred hnevom svojho brata. Uteká k príbuzným svojej matky a začína pracovať pre svojho strýka. Nuž a zradca prežije na vlastnej koži, aké je to sedieť na druhej strane stola. Zamiluje sa do svojej sesternice (v tej dobe to bolo kultúrne prijateľné) a dohodne sa so svojim strýkom, že bude pre neho pracovať sedem rokov, ak mu ju dá za ženu. Jeho strýko a zároveň svokor ho však podvedie a dá mu svoju staršiu dcéru. Jákob slúži ďalších sedem rokov za dcéru, ktorú miluje a ďalších sedem rokov za

ovce a kozy. Dvadsaťjeden rokov poníženia, závislosti, pokánia, času na premýšľanie, uvažovanie a oľutovanie. A nakoniec urobí rozhodnutie, ktoré sa v jeho rodine nikto predtým neodvážil urobiť. Chce obnoviť svoj rodinný život, chce sa zmieriť so svojím bratom a s otcom, chce dať svojej rodine druhú šancu. Vracia sa späť na miesto, kde býva jeho rodina a prosí o odpustenie tých, ktorých zradil pred dvadsiatimi rokmi. A znova vidíme túto rodinu pokope. „On sám sa prebrodil pred nimi a sedemkrát sa poklonil až po zem, kým sa celkom nepriblížil k bratovi. Ězav sa rozbehol v ústrety bratovi, objal ho, padol mu okolo krku a pobožkal ho. Obaja plakali.“ (Genezis 33,3-4) Niekedy si to vyžaduje celú generáciu, aby sa zmenili rodinné vzory, ktoré sme ako rodičia neboli schopní napraviť. Ale vďaka Bohu za deti, ktoré nám môžu pomôcť nájsť nové spôsoby, ako si udržať vzťahy, ak sme dosť pokorní na to, aby sme sa od nich učili. To, že toto zmierenie bolo úspešné, sa dozvedáme z poslednej scény ich rodinného života. „Potom Jákob prišiel k svojmu otcovi Izákovi do Mamré, do Kirját-Arby, čo je Hebron, kde býval Abrahám a Izák. Izák sa dožil stoosemdesiat rokov. Zomrel zoslabnutý vekom, bol pripojený k svojmu ľudu ako starec vysokého veku. Pochovali ho jeho synovia Ězav a Jákob.“ (Genezis 35,27-29) Tu sa tento príbeh končí, ale my ešte nekončíme, pokiaľ nesformulujeme niekoľko dôležitých ponaučení z príbehu rodiny Izáka a Rebeky:

1. Manželstvo nefunguje samovoľne

Musím to pripustiť po dvadsiatich rokoch manželstva. Manželstvo ako inštitúcia nefunguje. Moje vlastné manželstvo nefunguje. Žiadne manželstvo na zemi nefunguje automaticky. Musí byť udržiavané. Áno, Boh viedol Izáka a Rebeky, aby sa zobrali, ale to nie je celoživotná záruka, že ich man-

želstvo bude šťastné, ak nepriložia ruku k dielu.

2. Neskrývaj sa pred svojou minulosťou

Pamätaj na svoje dedičstvo a snaž sa zámerne zmeniť svoje správanie. Nezveruj sa autopilotovi, ale vezmi riadenie do svojich vlastných rúk. Niekedy sú to malé veci, ale niekedy to môžu byť veľké skryté tajomstvá. A niekedy je dokonca potrebné podrobiť sa terapii. Prosím, najmä nestrkajte hlavu do piesku! Premýšľajte o svojom detstve a rozpoznajte základné vzory správania svojich rodičov. Potom sa rozhodnite, aký druh dedičstva chcete preniesť na svoje vlastné deti.

3. Hovorte o svojich pocitoch

Veľká tragédia Izákovej rodiny spočívala v tom, že každý sám zápasil so svojimi emóciami. Izák nedokázal hovoriť o svojom zranení, keď sa ho otec pokúšal zabiť; nedokázal hovoriť o svojej bolesti, keď stratil svoju matku – jediné bezpečné miesto na zemi; Rebeka nedokázala hovoriť o svojom sklamaní, keď ju manžel zaprel ako svoju manželku; Ězav nedokázal hovoriť o svojej žiarlivosti, že jeho matka milovala Jáka viac než jeho; Jákob nedokázal hovoriť o svojom ponížení, že bol vždy tým mladším, menším, slabším popri svojom bratovi, ktorý bol prvorodený a obľúbený syn svojho otca.

4. Prestaňte spolunažívať s nevyriešenými problémami

Predstavte si hrdzavý pokrivený kliniec. Čo môžeme urobiť, aby bol kliniec znova použiteľný? Mám dva nápady.

Vložím ho na dva týždne do najzadnejšieho rohu najspodnejšej zásuvky. Keď ho vyberiem, bude lesklý a rovný, však?

Alebo pôjdem za mojím susedom a poviem mu o spomínanom pokrivenom a hrdzavom klinci a on to povie ďalšiemu susedovi... A keď sa kliniec nakoniec vráti z druhej strany ulice, bude opäť lesklý a rovný?

Samozrejme, že nie. Musíme si vypestovať zručnosti na riešenie konfliktov a musíme podniknúť kroky, ak cítíme napätie v našich vzťahoch. Chceme túto prednášku ukončiť nádherným biblickým požehnaním pre nás a naše rodiny. „Blahoslavený každý, kto sa bojí Hospodina, kto chodí po jeho cestách. Keď sa budeš živiť z práce svojich rúk, budeš blažený a dobre sa ti bude vodiť. Tvoja žena bude v tvojom dome ako úrodný vinič; tvoje deti budú okolo tvojho stola ako mladé olivy. Áno, toto bude požehnanie pre človeka, ktorý sa bojí Hospodina. Nech ťa požehná Hospodin zo Siona, aby si videl blaho svojej rodiny (Jeruzalema) po všetky dni svojho

života a uzrel deti svojich detí. Pokoj nad tebou (nad Izraelom).“ (Žalm 128)

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. **(ne)Jestvuje vzťah so zárukou?**
2. **Čo podľa teba najviac prospieva a, naopak, škodí vzťahom?**
3. **Prečo sa ľudia rozvádajú, keď si sľubujú vernosť a lásku až po hrob?**
4. **Akú úlohu môže (má) zohrať Boh v manželskom zväzku?**

Boh takýto nie je

Veríte v Boha alebo máte len predstavu o Bohu, ktorú ste si vykreslili vo svojej myšli? Vlastné falošné predstavy môžu byť niekedy deštruktívne a naháňajúce hrôzu. Máme možnosť voľby alebo nás bezmocne predurčujú vplyvy našej výchovy? Ježiš nám dáva jasnú odpoveď.

Táto téma je jedným z najväčších objavov môjho kresťanského života. Dokonca by som mohol povedať, že som prežil akési druhé obrátenie. Skôr, ako ju načrtneme, urobme si krátke cvičenie. Chceme, aby ste napísali tri až päť Božích vlastností (ako napríklad milujúci, starostlivý, nahnevaný atď.). Teraz sa pozrite na svoj zoznam a pokúste sa nájsť človeka, na ktorého sa tieto vlastnosti – alebo aspoň väčšina z nich – hodia. Našli ste ho?

Je možné, že existuje akési spojenie medzi týmto človekom a vašou predstavou o Bohu?

Ak áno, je to pre vás prospešné?

Ste spokojní s týmto obrazom Boha ale-

bo chcete zmeniť spôsob, akým premýšľate o Bohu?

Veríme, že Boh je zvrchovaná, živá Bytosť. Máme však problém. Nikto z nás Boha nevidel, a tak nemáme Jeho jasný obraz.

Z Biblie a našich skúseností máme o Bohu veľa informácií, a tak sa pokúšame vytvoriť si o ňom obraz, ako keby sme skladali mozaiku. Priznajme si však, že tento obraz si musíme často upraviť. Boh nás stvoril na svoju podobu, často sa však stáva, že my si Boha prispôbujeme svojej vlastnej podobe. Tu sú tri príbehy, na základe ktorých pochopíte, čo tým myslím.

El-Šadaj, mocný Boh

Ako každé iné ráno sa prebudil, umyl si tvár a pomodlil sa k El-Šadaj, Bohu jeho otcov. Po tejto rannej pobožnosti vyšiel na ulicu. Vo svojom rodnom meste bol dobre

známy a veľmi vážny. Bol nielen najbohatším mužom mesta, ale bol aj veľmi láskavý a dvere jeho domu boli vždy otvorené pre cudzincov. Ako sa tak pozeral do dialky, uvidel veľký oblak prachu. Keď sa ten oblak priblížil, spoznal jedného zo svojich sluhov, ktorý práve prichádzal na ľave. Keď prišiel k Jóbovi, začal hlásiť: „Voly orali a osly sa pásli popri nich, keď zaútočili Sabeji a pobrali ich. Paholkov pozabíjali mečom a len ja sám som unikol, aby som ti to povedal.“ (Jób 1,14-15)

Kým ešte hov oril, prišiel ďalší a povedal: „Boží oheň padol z neba, vzbĺkol medzi ovcami a paholkami a spálil ich. Len ja sám som unikol, aby som ti to povedal.“ (1,16) Potom sa však Jób dozvedel tú najšokujúcejšiu správu, akú sa kedy môže rodič dozvedieť: „Tvoji synovia a tvoje dcéry jedli a pili víno v dome svojho prvorodeného brata, keď odrazu sa cez púšť prihnala víchrica a udrela na všetky štyri múry domu, ktorý padol na mladých a zabil ich. Len ja sám som unikol, aby som ti to povedal.“ (1,18-19)

Nuž teraz Jób sedí na kopci. Stratil všetkých a všetko, čo mu bolo vzácné. Stratil dokonca aj svoje zdravie. Jeho telo je plné vredov, ktoré srbia a bolia. Vidíme ho, ako si ku som črepu škrabe svoje rany. Jób hovorí: „Veď mám v sebe šípy Všemocného (El-Šadaj), môj duch pije ich jed, zoskupili sa proti mne hrôzy od Boha.“ (6,4)

Ako možno viete, kniha Jób je jednou z najstarších kníh Biblie. Vďaka nej môžeme zistiť, ako ľudia vtedy premýšľali o Bohu. Boh (El-Šadaj) sedí na oblaku s lukom a so šípom vo svojich rukách a hľadá ľudské bytosti ako živé cieľe. Ak má dobrú náladu, posieľa požehnanie, ale ak má zlú náladu, zosiela na ľudí mor, bolesť a smrť. Možno vám to je povedomé, pretože dokonca aj dnes veľa ľudí premýšľa o Bohu rovnakým spôso-

bom. Ak sa stane niečo dobré, povedia: „Boh ma požehnal.“ Ak sa stane niečo zlé, hovoria: „Boh ma potrestal.“ Toto je obraz Boha, ktorý nevystihuje, aký Boh v skutočnosti je.

Jahve, Boh osloboditeľ

Existuje ešte druhý obraz Boha. A o tom rozpráva ďalší príbeh. Rodina sa už nemohla dočkať. Rodičia balili veci, pretože sa pripravovali na dlhú cestu. Deti netušili, čo sa deje, a tak ich bombardovali rôznymi otázkami. Dokonca nerozumeli ani ich krátkym odpovediam, pretože sa skloňovalo stále jedno slovo, ktoré nepoznali: sloboda. Na druhý deň však konečne pochopili, čo sa deje. Celý národ odišiel, aby našiel novú zem, nový domov. Už neboli otrokmi, hovoriacimi nástrojmi, ale slobodnými mužmi a ženami, ktorí mohli rozhodovať o svojich vlastných životoch. Ako to bolo možné? Ako sa mohla malá skupina ľudí nazývaná Izrael dostať zo zajatia jednej z najväčších vojenských mocností starovekého sveta? Odpoveď znie – Jahve ich vyslobodil. Kto je však tento Jahve?

Keď Boh povolal Mojžiša, aby bol jeho poslom pre Izrael a faraóna a aby vyviedol ľud z Egypta, Mojžiš so ho opýtal na meno. A tu vidíme niečo veľmi dôležité. Pozrite sa pozorne na tento text: „Ja som Hospodin (Jahve). Zjavil som sa Abrahámovi, Izákovi a Jákobovi ako Všemohúci Boh (El-Šadaj). Svoje meno Hospodin (Jahve) som im však nedal poznať.“ (Exodus 6,2-3) Rozumiete? Ako keby Boh povedal: „Vaši otcovia ma poznali ako El-Šadaj, ale úplne nepochopili, kým v skutočnosti som. A tak mi dovoľte predstaviť sa novým menom: Ja som Jahve.“

A toto je iný obraz Boha. Boh už nie je tak ďaleko, nesedí na oblaku a nestrieľa na nás šípy. Vstupuje do nášho sveta, zaují-

ma sa o naše problémy a vyslobodzuje nás z našich trápení. A to sa deje aj dnes. Ľudia, ktorí premýšľali o Bohu ako o niekom, kto je veľmi vzdialený, náhle zakúsili, že ich vyslobodzuje z choroby, zo závislosti, z následkov nehody alebo dokonca zo zneužívania. Jahve, Boh, ktorý vyslobodzuje. Tento obraz Boha je oveľa pozitívnejší, je nám oveľa bližší. No medzi Bohom a nami je ešte stále určitá vzdialenosť. Aj keď nás vyslobodzuje, chráni, ešte stále má vlastnosti, ktoré sú pred nami skryté. Keď s Ním chceme hovoriť, potrebujeme prostredníka, kňaza, nemôžeme pred neho len tak predstúpiť. Poďme si teda vypočuť nasledujúci tretí príbeh.

Abba, Boh Otec

Sedeli v hornej dvorane a uviedomovali si, že je to veľmi významný večer. Nielen preto, že si pripomínali, ako ich Jahve zázračne vyslobodil z Egypta, ale tiež preto, lebo cítili, že je niečo vo vzduchu. Cítili akýsi druh konca, niečo, čo sa už nikdy viac nezopakuje. Sedeli tam okolo stola, zahľbení do svojich myšlienok a hľadeli na svojho Pána a Priateľa. Nakoniec Filip pozbiera odvalu a položí otázku, ktorú mali na srdci všetci: „Pane, ukáž nám Otca a to nám postačí!“ (Ján 14, 8) Táto otázka dáva Ježišovi príležitosť, aby nás naučil niečo veľmi dôležité: „Filip, toľký čas som s vami, a nespoznal si ma? Kto videl mňa, videl aj Otca.“ (14,9) Učeníci predtým mnohokrát počuli, ako sa Ježiš modlí. Počuli tiež, ako Ježiš nazýva Boha: nie El-Šadaj, dokonca ani nie Jahve, ale Otecko. Aramejské slovo abba je veľmi zvláštna forma slova otec. Je to druh slova, ktoré je prijateľné len v rámci rodiny. Ak takto niekoho voláte, znamená to, že s ním máte veľmi blízky vzťah. Je to akoby ste povedali Bohu Otecko. Vyskúšajte to a potom počúvajte, čo vám povedia

vaše vnútorné pocity. Je to vzťah, ktorý túži mať Boh s nami. Chce, aby sme ho nazývali Otecko a chce, aby sme mu dôverovali tak, ako malé dieťa dôveruje svojmu otcovi. Ako však môžeme vedieť, akým je Boh Otcom? Ježiš nám dáva jasnú odpoveď – kto videl mňa, videl Otca. Videli ste Ježiša, ako sa prechádza medzi malomocnými a dotýka sa ich bez ochranných rukavíc? Potom ste videli Abbu, Otecka, Otca. Videli ste, ako Ježiš odpúšťa žene hriešnici, ktorá podviedla svojho manžela a zachraňuje ju pred zástupom ľudí, ktorí majú kamene vo svojich rukách? Tak to ste videli Abbu, Otecka, Otca. Videli ste Ježiša, ako sa podieľa na šťastí ľudí, keď je na svadobnej hostine? Potom ste videli tiež Abbu, Otecka, Otca. Alebo ste videli Ježiša pribitého na kríži, ako berie na seba všetky naše prestúpenia? Stáli ste niekedy pri posteli svojho chorého dieťaťa a priali ste si, aby ste mohli zobrať na seba jeho bolesť, aby nemuselo trpieť? Takto presne o vás zmyšľala Abba, Otecko, Otec.

Musíme si položiť dve veľmi dôležité otázky.

1. Aký Boh v skutočnosti je?
2. Kým je tvoj Boh?

V Biblii môžeme vidieť, že Boží ľud neustále rástol vo svojom poznaní Boha. Pozeráme sa na tri obrazy Boha a môžeme si vybrať, či sa chceme držať El-Šadaja, Jahveho, alebo túžime po hlbokom, dôvernom a blízkom vzťahu s Oteckom, Bohom Otcom. Aj keď by odpoveď nemala byť ťažká, je veľa ľudí, dokonca aj medzi adventistami, ktorí majú mylný obraz o Bohu. Na základe toho by som rád uviedol dva príklady zo života:

Pani Charlotte

Keď som študoval v Nemecku, pracoval som aj v domove dôchodcov ako ošetrovateľ. V ten deň som mal priniesť obed 92-ročnej žene. Pani Charlotte bola vždy slušná

a zdvorilá, ale posledné dva dni sa chovala veľmi agresívne. Odmietala jesť a neustále hovorila o svojej matke. Rozhovor, ktorý sme mali, na mňa hlboko zapôsobil:

Charlotte: „Nechajte ma ísť za mamou, chcem ísť za svojou mamou!“ (Niektoré sestričky sa jej pokúšali povedať, že jej mama je mŕtva už niekoľko desaťročí. Iné nebrali jej prosby vážne. A tak som sa s ňou skúsil porozprávať ja.)

Ja: „Ste pripravená ísť na výlet? Zbalili ste si už svoje veci?“

Charlotte: „Áno, som pripravená ísť, nie som si však istá, či ma chce?“ (O kom sa rozprávame?)

Ja: „Máte obavy, že vaša matka vás neprijme?“

Charlotte: „Vždy som chcela byť dobrá, nie som si však istá, či jej to stačilo. Vždy som chcela byť dobrá.“

Ja: „Viete, mám dieťa, ktoré nie je vždy dobré. Ale ja ho nemilujem preto, že je dobré, ale preto, že je mojím dieťaťom. Nezáleží na jeho správaní, ale na vzťahu medzi nami. Je mojím synom a ja ho budem vždy milovať.“

Charlotte: „Myslíte si, že moja mama ma miluje, aj keď som nebola vždy dobrá?“

Ja: „Som si tým istý. Miluje vás, pretože ste jej dcéra.“

Charlotte: „To je dobré, teda k nej nakoniec môžem ísť.“ (Na jej tvári bolo vidieť úľavu a už nevyzerala tak křčovite, ale pochybnosť sa vrátila späť...) „Musím za ten výlet niečo zaplatiť?“ (Je niečo, čo môžem urobiť, aby som uzmieril tohto tvrdého Boha vo svojej mysli?)

Ja: „Nie. Nieкто už prišiel a zaplatil za tento výlet.“ (O kom tu hovoríme?)

Charlotte: „Je to úžasné, že naozaj môžem ísť za svojou mamou. Hoci aj tu mi bolo dobre, ale teraz chcem ísť za ňou.“

(Od tohto rozhovoru sa prestala správať agresívne, začala opäť jesť, bola láskavá k sestričkám a dva dni nato zomrela počas spánku.)

Keďže táto žena mala tvrdú, trestajúcu mamu, spájala si ju s Bohom a žila 92 rokov pod vládou hrozného, trestajúceho Boha. On však taký nie je! Zúfalo potrebovala získať nový obraz o Bohu, aby bola pripravená zomrieť.

Pán Jozef

Jedného rána som prišiel k Jozefovi, staršiemu nízkemu mužovi s nadváhou. Mojou úlohou bolo pomôcť mu umyť sa. Zatiaľ, čo sedel v kúpeľni na stoličke, umýval som ho špongiou. Keďže som sa mu nemohol dostať špongiou k pazuche, poprosil som ho, aby zdvihol ruku. On ju však zdvihol tak, ako sa zdravili nacisti počas II. svetovej vojny. Začali sme hovoriť o vojne a on mi porozprával veľa príbehov. Raz som sa ho opýtal na Hitlera. Povedal mi: „Vieš, synku, Hitler bol tým najväčším vodcom v celej histórii. Vždy nám hovoril, že nemusíme premýšľať. Ak budeme robiť len to, čo hovorí, ak ho budeme poslúchať, privedie túto krajinu k sláve, ktorú si nikto nedokáže ani predstaviť.“

O dva týždne neskôr sme sa rozprávali o Bohu. Bol obráteným kresťanom, a tak som sa ho opýtal, čo pre neho znamená Boh. Nikdy nezabudnem na to, čo mi povedal: „Vieš, Boh je Kráľ vesmíru. Vie všetko najlepšie. Ak ho vždy budeme poslúchať bez sponchyňovania Jeho súdov, privedie nás k takej sláve, ktorú si nikto nedokáže ani predstaviť.“

Rozumiete, o čo tu ide? Adolf Hitler sa stal Bohom. Ten muž prijal kresťanstvo, ale Hitler sa tak hlboko vryl do jeho mysle, že si tieto dve osoby zamenil. Všetko ostatné však zostalo nezmenené.

Dovoľte mi teraz vrátiť sa k otázke, ktorú som vám položil na začiatku. Čo ovplyvňuje vaše predstavy o Bohu? Je to Biblia? Tvoj otec alebo matka? Je to Adolf Hitler? Táto otázka je dôležitá, pretože ovplyvňuje tiež spôsob, akým premýšľame o sebe.

Ak Boh je sudca, potom ja som väzeň.

Ak Boh je výberca daní, potom ja som dlžník.

Ak Boh je dobrý pastier, potom ja som jeho ovečka.

Ak Boh je dobrým otcom, potom ja som jeho milovaným synom.

Martin Luther sa raz opýtal: „Ako môžem nájsť milostivého Boha?“ Táto otázka sa týka aj nás, keďže na svete existuje veľa falošných obrazov o Bohu. Takisto sa často dáme opantať nadvládou falošných bohov disponujúcich vlastnosťami, ktoré sú Bohu a tiež biblickému učeniu cudzie a vzdialené. Sú to vlastnosti ľudí, ktorí mali hlboký vplyv na našu duchovnú výchovu.

Kto je tvoj Boh: El-Šadaj, silný Boh; Jahve, Boh vysloboditeľ alebo Abba, Otec?

„Tým však, čo ho prijali a veria v Jeho meno, dal moc stať sa Božími deťmi; tí, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z telesnej žiadosti, ani z vôle muža, ale z Boha.“ (Ján 1,12-13)

„Veď ste neprijali ducha otroctva, aby ste opäť žili v strachu, ale prijali ste Ducha synovstva, v ktorom voláme: Abba, Otče.“ (Rimanom 8,15)

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Zhoduje sa tvoja predstava o Bohu či skúsenosť s ním s tým, ako ho predstavuje Biblia?
2. Aké sú tvoje očakávania od Boha?
3. Ako ovplyvňuje tvoja predstava o Bohu tvoje vzťahy?

P. S.: Milujem Ťa

Čo je láska? Mnoho umelcov a vedcov hľadá odpoveď na túto otázku. Len si spomeňte na staré rockové skupiny z 80. rokov („Je to láska?“ – Whitesnake; „Chcem vedieť, čo je láska.“ – Foreigner; atď.). Naozaj viete, ako láska vyzerá? Už ste ju zakúsili?

Láska je všade okolo nás. Najdôležitejšie rozhodnutia, ktoré robíme, a najväčšie činy, ktoré konáme, sú motivované láskou.

Z lásky sa ženíme a vydávame.

Z lásky máme deti.

Z lásky navštevujeme našich starých rodičov cez víkendy.

Z lásky sme privetiví k našim susedom.

Z lásky utekáme pomôcť neznámemu dieťaťu na pláži, keď vidíme, ako sa topí.

Z lásky robíme charitatívnu prácu bez nároku na odmenu.

Premýšľali ste niekedy o skutočnosti, že slovo LÁSKA alebo veta MILUJEM ŤA je tá, ktorú dokážeme povedať vo väčšine jazykov? Povedzte si slovo láska v iných jazykoch.

Láska nás obklopuje všade, a predsa sú veci, ktorým len ťažko rozumieme.

Každý pár sa sobáš z lásky. A predsa viac než polovica z nich sa počas prvých siedmich rokov rozvedie.

Každý rodič miluje svoje dieťa, a predsa sú každý rok milióny mladých dievčat po

celom svete predávané ako sexuálne otrokyne, v mnohých prípadoch samotnými rodičmi.

Každé náboženstvo hlása lásku, a predsa neexistuje žiadna iná ideológia, v mene ktorej bolo zabitých tak veľa ľudí počas histórie než v mene náboženstva.

Mohol by som pokračovať uvádzaním ďalších príkladov aj niekoľko hodín.

Aby sme si vyjasnili tieto rozporuplné myšlienky, urobíme tri nasledujúce veci:

1. Pokúsime sa definovať, čo je láska.
2. Uvidíme, že láska nie je záležitosťou srdca.
3. Pozrieme sa na niektoré príklady lásky.

1. Čo je láska?

To je otázka, ktorú si kladú mnohí vedci, básnici a hudobníci. Spomínam si, že keď som bol ešte dieťa, počul som hudobnú skupinu Foreigner, ako spievala: „Chcem vedieť, čo je láska, chcem, aby si mi to ukázala, chcem cítiť, čo je láska, viem, že mi to môžeš ukázať.“ Alebo skupina Whitesnake, charakteristická dlhými vlasmi, spievala: „Je to láska, čo cítim? Je to láska, ktorú hľadám?“ Nie je to jednoduchá otázka!

Milujem svoju ženu! A milujem palacinky... Myslíte si, že hovorím o tom istom? Milujem svoju dcéru a milujem svoje auto. Takisto milujem svojho syna a milujem svojho psa. Vidíte, že láska má mnoho odtieňov. A preto musíme byť veľmi konkrétni, keď hovoríme o láske.

Keď sa pozrieme na staroveké jazyky, zistíme, že pojem „láska“ vyjadrujú v rozličných podobách. V latinčine napríklad hovorili: Amor (vášnivá, erotická láska), caritas (spoločenská, súcitná láska) a dokonca studium (racionálna láska, ktorá túži spoznať iného človeka).

V gréčtine (v jazyku Novej zmluvy) sú slová: Eros (erotická láska), fileo (ľudská, priateľská láska) a agape (Božia, sebaobetujúca, iniciatívna láska). V Biblii je príbeh, v ktorom nájdeme tieto rôzne podoby lásky: „Keď sa najedli, opýtal sa Ježiš Šimona Petra: Šimon, syn Jánov, miluješ (agape) ma väčšmi ako títo? Odpovedal mu: Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád (fileo). Ježiš mu povedal: Pas moje baránky! Opýtal sa ho znova, po druhý raz: Šimon, syn Jánov, miluješ (agape) ma? A on odpovedal: Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád (fileo). Ježiš mu povedal: Pas moje ovce! Spýtal sa ho aj tretí raz: Šimon, syn Jánov, máš ma rád (fileo)? Peter sa zarmútil, že sa ho po tretí raz spýtal: Máš ma rád?, a odpovedal mu: Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád (fileo). Ježiš mu povedal: Pas moje ovce!“ (Ján 21,15-17)

O to tu ide! Ježiš nás chce naučiť milovať láskou agape, často však to najlepšie, čo dokážeme ponúknuť, je fileo. Hoci milovať láskou agape nie je nemožné. Môžeme sa to naučiť od Boha, ktorý je agape vo svojej samotnej podstate. Čo ak to najlepšie, čo dokážeme ponúknuť v našom manželstve, v našom rodičovstve, v našom zborovom živote, nestačí? Aby som vám to ešte viac objasnil, dovoľte mi zoznámiť vás s procesom lásky v obidvoch verziách: fileo a agape.

Fileo sa začína pocitmi. Keď som videl Doru prvýkrát, mal som vtedy sedemnást rokov, bol som zaplavený pocitmi. Cítil som, ako mi srdce bije kdesi v hrdle. Sníval som o nej dokonca aj počas dňa, kedykoľvek som zavrel oči, vždy som ju videl. Pocity. Pocity vedú k činom. Chcel som jej ukázať, čo prežívam. Napísal som jej desiatky lúboštných listov, kupoval som jej darčeky, nosil som kvety jej i jej mame. Po čase sa tieto činy zmenili na rozhodnutie. Áno, je to žena, s ktorou chcem zostarnúť. Vo svojom ďal-

šom živote sa chcem prebúdať každé ráno vedľa nej. Chcem si ju vziať.

Boh nás však miluje iným spôsobom. Agape sa začína rozhodnutím. Boh sa rozhoduje stvoriť ľudské bytosti ako objekty svojej lásky. Rozhoduje sa milovať. Toto rozhodnutie vedie k iným druhom činov, niekedy dokonca k iracionálnym alebo neveriteľným. Keď sa ľudia obrátili chrbtom k Bohu, on sa rozhodol urobiť niečo neuveriteľné, aby nám ukázal svoju lásku. Obetoval sa za nás. Vzal trest za naše prestúpenia na seba, aby sme mohli dostať druhú šancu a následne vyjadruje svoje pocity. Začína nám písať lúboštný list. Hovorí nám: „Do dlaní som si ťa vyrýl.“ (Izaiáš 49,16) Je to akoby povedal: „Vytetoval som si tvoje meno na svoje rameno.“

Skutočné rozdiely medzi týmito dvoma druhmi lásky sa stávajú viditeľnými až v konfliktných situáciách. Hádky v týchto dvoch formách lásky sa končia úplne odlišne. Ak sa milujeme láskou fileo, čo je na prvom mieste? Pocity. Čo cítim k manželke a manželstvu počas hádky? Som sklamaný, vzdialený, zranený, zúfalý, nahnevaný, nervózny atď. A ako sme videli, pocity nás vedú k činom. No k akým činom nás privedie takýto druh emócií? Začínam hovoriť hlasnejšie, búcham dverami, stávam sa tvrdohlavým bez ochoty dosiahnuť zmierenie. K akým rozhodnutiam nás potom budú motivovať tieto činy? Začnem pochybovať, či ona bola tou najlepšou voľbou. Začínam fantazírovať, aký by mohol byť môj život, keby som si zobral inú ženu. A zrazu som k svojej žene chladný..

Keď sa však milujeme láskou agape, všetko je inak. V tomto prípade je na prvom mieste rozhodnutie a ja si poviem: „Ona je stále tou, ktorej som sľúbil, že jej budem verný, s ktorou chcem zostarnúť, s ktorou chcem

vytvoriť bezpečné miesto pre naše deti, kde by mohli vyrastať.“ Tieto myšlienky budú viesť k činom ako napríklad: k odpusteniu, k nežnosti, ku kreativitě, keď hľadám riešenia, k láskavosti v mojom tóne hlasu. A na konci hádky sa znovu cítíme spojení, sme radi, že tvoríme pár a cítíme sa silní ako tím. Som si istý, že aj vy ste zakúsili hádky, po ktorých ste sa dobre pomilovali a hádky, po ktorých ste nechceli vidieť svojho partnera. Rozdielom medzi nimi je agape a fileo.

2. Láska nie je záležitosťou srdca

V bežnom jazyku často spájame lásku so srdcom. Hovoríme: „Moje srdce je naplnené láskou“ alebo „Zlomil mi srdce.“ Keď sme pochopili rozdiel medzi fileo a agape, uvedomujeme si, že toto je niečo veľmi nebezpečné. Videli sme, že láska je záležitosť rozhodnutia, voľby, nie srdca. Keby ste vedeli, ako často som už počul vo svojej manželskej poradni: „Nemohol som sa brániť proti svojim pocitom, išiel som za hlasom svojho srdca.“ A výsledkom je vzájomné podvádzanie, nedôvera, ovládanie jeden druhého a deti prežívajúce úzkosť a neistotu..

Biblia nás učí, že si máme dávať pozor na srdce. „Pri plnej ostrážitosti si stráž srdce, lebo z neho vychádza život.“ (Príslovia 4,23) Naše srdce má na nás veľký vplyv, ale musíme ho udržať pod kontrolou našej mysle, pretože naše srdce má niekoľko problémov: naše srdce môže byť niekedy bláznivé: „Ten, kto sa nadeje na svoje srdce, je blázon; ale ten, kto chodí v múdrosti, unikne.“ (Príslovia 28,26 – Roháček)

Dokonca je klamlivé a porušené, infikované hriechom: „Nadovšetko klamlivé je srdce, je nenapraviteľné, kto sa v ňom vyzná?“ (Jeremiáš 17,9)

Dobrou správou však je, že naše srdce môžeme ovládať: „Počúvaj, syn môj, a buď múdry, veď svoje srdce rovnou cestou.“ (Príslovia 23,19) Môžeme si očistiť srdce: „Priblížte sa k Bohu a On sa priblíži k vám. Očistite si ruky, hriešnici, a vy, vnútorne rozpoltení, posväťte si srdcia!“ (Jakub 4,8)

Naše srdce si môžeme naplniť správnym obsahom: „Oddajte sa srdcom úplne Hospodínovi, nášmu Bohu, aby ste chodili podľa jeho ustanovení a dodržiavali jeho prikázania ako dnes.“ (1. Kráľovská 8,61)

Láska je záležitosťou rozhodnutia. Ak milujete iba svojim srdcom, vaša láska sa čoskoro vyprázdni. Áno, vaše pocity sú dôležité. Áno, vzrušenie spôsobené hormónmi a chémiou nám môže spestriť život. Ale naša láska potrebuje pevný základ, vďaka ktorému budú naše vzťahy odolné a silné. A takýto základ je práve v Božej láske agape, ktorá sa vždy začína rozhodnutiami.

3. Príklady lásky

Nemusíme ísť ďaleko po príklady Božej lásky. Boh ukázal svoju lásku každým možným spôsobom. Vždy, keď nás pozýva, aby sme ho milovali alebo aby sme sa milovali navzájom, používa slovo agape, a tak si môžeme byť istí, že je to niečo, čo dokážeme urobiť.

Keď vidím ľudské príklady, ktoré sú pre mňa dosiahnuteľné, veľmi mi to pomáha. Čo sa týka lásky, myslím na Dr. Martina Luthera Kinga. On je jedným z mojich obľúbených príkladov. Páči sa mi nielen preto, že mal jeden z najplyvnejších prejavov v histórii „Mám sen“, ale pretože naozaj žil to, o čom hovoril. Povedal: „Tma nemôže vyhnať tmu; len svetlo to môže urobiť. Nenávisť nedokáže vyhnať nenávisť; len láska to môže urobiť.“

To, čo urobil, nám ukazuje, že láska je nielen schopná zmeniť rodiny a malé spo-

ločenstvá, ale môže mať vplyv aj na vyššiu politiku a dokáže zmeniť zákony, ktoré boli predtým vnímané ako nemenné.

Jedného dňa mal prejav pred obrovským zástupom ľudí, keď mu zrazu oznámili, že sa niekto pokúsil vyhodiť do vzduchu jeho dom. Prerušil teda stretnutie a bežal domov, kde bola jeho manželka Coretta s niekoľko-mesačným dieťaťom. Keď prišiel k svojmu zničenému domu, bol tam už zhromaždený veľký zástup černochoch so zbraňami a s palicami v rukách, pripravený pomstiť sa. Niektorí vykrikol: „Teraz vidíš výsledky svojho posolstva. Jediný jazyk, ktorému bieli ľudia rozumejú, je jazyk násilia. Nechaj nás prehovoríť ich jazykom.“

Jeho manželka Coretta neskôr povedala, že to bola hodina, keď bola jeho životná filozofia vystavená skúške. Kingova rodina sotva prežila tento bombový atentát a jeho prívrženci boli pripravení za neho bojovať, keby ich k tomu vyzval. Gestom ruky dal pokyn, aby bolo ticho, a prehovoril pokojným hlasom: „Chcem, aby ste išli domov a odložili svoje zbrane. Tento problém nemôžeme vyriešiť prostredníctvom násilia odvety.“ Áno, je možné prežívať vysoké princípy Božej lásky.

V 90. rokoch 20. storočia si nemecká kresťanská organizácia najala skladateľa menom Siegfried Fietz, aby zhudobnil slová Martina Luthera Kinga. V jednej z piesní sú slová, ktoré znejú asi takto: „Môžete nám vziať naše ženy a vrhnúť sa na naše deti, vždy vás budeme milovať.“ Tieto slová hovoria o atentáte a ako sa s ním King vyrovnal. Prišiel deň, keď Fietz dokončil svoju prácu a bol pripravený odovzdať ju výboru, ktorý si ho najal. Keď začal spievať a prišiel práve k tejto časti, prepukol v plač a nemohol ďalej spievať. Po niekoľkých minútach plaču povedal, že nemôže ďalej spievať tieto slová. „Nemôžem pochopiť, ako môže niekto nie-

čo také myslieť vážne. Nie som jednoducho na takejto úrovni. Je to vôbec možné?“ Keď Siegfried Fietz nahrával tieto piesne spolu s Kingovou ženou Corettou, povedala mu: „Bol presvedčený, že láska bez zbraní je tou najsilnejšou mocou na zemi, že láska je tou silou, ktorá nás naozaj môže oslobodiť. Dúfam, že všetci tí, ktorí si ho ctili a milovali, sa k nám pripoja, aby sa jeho sen jedného dňa mohol stať skutočnosťou.“

Druhý príklad sa týka jedného môjho priateľa, ktorý je veľmi aktívny vo väzenskej službe. V roku 1994 sme boli spolu vo chvíli, keď si cez telefón vypočul najhoršiu správu svojho života. Nieкто sa vlámal do domu jeho strýka. Ten počul nejaký hluk v garáži, išiel tam a uvidel zlodēja, ako sa pokúša otvoriť jeho auto. Muž sa zlakol a bez premýšľania siahol po lopate, ktorá bola opretá o stenu, a zabil ho. O desať rokov neskôr sa môj priateľ Róbert spriatelil s jedným väzňom, ktorému už niekoľko rokov dával biblické hodiny. Raz sa ho opýtal, za čo bol odsúdený. On mu začal rozprávať príbeh, ako sa vlámal do domu a náhle sa pred ním objavil majiteľ domu. Zlakol sa, zobral lopatu a zabil toho muža. Róbert si uvedomil, že sa spriatelil s vrahom svojho milovaného strýka. Opýtal som sa ho, čo cítil v tej chvíli: „Chcel som sa na neho hnevať, chcel som ho nenávidieť. Ale to jediné, čo som cítil, bola... láska. Neviem ako, ale odpustil som mu z celého svojho srdca.“

Možno nemusíme zakúsiť lásku v takýchto extrémnych prípadoch, aké zažil Dr. King a mnoho ďalších ľudí v histórii, ale princíp zostáva ten istý:

Ako môžeš milovať partnera, ktorý ťa podviedol?

Ako môžeš milovať tínedžera, ktorý sa znovu a znovu búri voči tvojim hodnotám a zneuzívá každý čin lásky?

Ako môžeš milovať brata v zbore, ktorý pochybuje o tvojej čestnosti?

Ako môžeš prejavíť úctu šéfovi, ktorý ťa ponižuje?

Čo sme sa naučili počas tejto prednášky? Naučili sme sa, že lásku možno definovať mnohými spôsobmi. Boh chce, aby sme dosiahli najvyššiu úroveň lásky, ktorou je nesebecká, iniciatívna, sabaobetujúca láska nazývaná agape. Je to láska, ktorú sa môžeme naučiť a praktizovať ju, ak sa ňou denne budeme inšpirovať od Boha.

Dozvedeli sme sa, že láska nie je pocit, a tak nie je záležitosťou srdca. **Láska je rozhodnutie.** Keď urobíme takéto rozhodnutie, zmenia sa všetky naše emócie a obrátia sa novým smerom.

Pozreli sme sa na niektoré príklady, ako je možné prežívať takúto lásku aj v tých najextremnejších životných situáciách.

Dovoľte mi zakončiť toto posolstvo mojím snom. Podobne ako Martin Luther King aj ja mám sen. Mám sen, že manželia budú ovládať svoje emócie a že sa naučia milovať navzájom tým najvyšším druhom lásky agape. Že prostredníctvom tejto lásky zostanú spolu šťastní celý život v láske a úcte. Mám sen, že deti budú vyrastať v emocionálne bezpečných domovoch, kde sa budú môcť učiť láske od svojich rodičov a odovzdávať ju ďalej svojim deťom a vnúčatám. Zároveň budú vyrastať v domovoch, v ktorých budú alkohol, násilie a pornografia neznáme.

Mám sen, že jedného dňa sa naše zbory stanú ostrovmi pokoja a lásky. Že už nebude potrebná evanjelizácia, pretože táto láska nakazí každého, kto s ňou príde do kontaktu. Že táto láska premení spôsob, akým chválime Boha, ako sa správame jeden voči druhému v sobotnej škole a dokonca zmení aj atmosféru našich zborových výborov.

Mám sen, že sa Ježiš jedného dňa pozrie na nás z neba a povie si: „Teraz vidím, že sa môj ľud naučil, o čom je kresťanstvo. Vidím ich ako milujúce spoločenstvo, ktoré odráža hĺbku môjho charakteru. Keď sa na nich pozerám, dokážem v nich rozpoznať svoju vlastnú tvár. Sú konečne pripravení, aby som išiel po nich a priviedol ich domov, aby mohli byť navždy so mnou a aby ma mohli vidieť tvárou v tvár.“

Otázky na zamyslenie a diskusiu

1. Prečo je človek ochotný prijať pokrivené obrazy o láske a žiť v ilúziách, ktoré ničia vzťahy?
2. Prečo je dôležité pochopiť, čo je skutočná láska?
3. Aké sú tvoje sny o skutočnej láske a čo si ochotný pre ňu urobiť?

Záverečné stretnutie

Podelíme sa o to spolu

(zhodnotenie týždňa – úloha na sobotu)

1. Podľa možnosti vytvorte 5 skupín. (podľa počtu tém)
2. Každé skupine pridajte tému jednej prednášky. (alebo si zvolí podľa vhodnosti, veku a zloženia)
3. V skupine diskutujte o aktuálnosti, naliehavosti či pravdivosti obsahu prednášky, z pohľadu Biblie, pohľadu vášho či spoločnosti. Hovorte o vašich názoroch, osobných skúsenostiach v danej oblasti a možných riešeniach. Môžete použiť aj

otázky súvisiace s jednotlivými prednáškami. (cca 20 – 25 min)

V skupine skúste zhrnúť dôležité myšlienky a závery, ku ktorým ste dospeli.

4. Zvoľte hovorca skupiny a postupne sa s ostatnými podelte so svojimi pohľadmi či závermi z daného dňa. Buďte otvorení diskusii a otázkam. (cca 5 – 7 minút)
5. Modlite sa. Svoju vďačnosť a prosby skúste formulovať v zhode s témami, resp. so závermi, ku ktorým ste v spoločnej diskusii dospeli. (ak je atmosféra vášho stretnutia dôverná, vo svojich modlitbách môžete byť konkrétni a otvorení...)

Evanjelium vzťahov

Preklad z anglického jazyka Mgr. Dušan Kováčik

Jazyková redakcia Katarína Popovičová

Technický redaktor Miroslav Priehradný

Vydal Advent-Orion s. r. o.,

Šafárikova 9, 038 61 Vrútky

www.adventorion.sk

pre vnútornú potrebu CASD

Fotografia na obálke www.shutterstock.com

Vytlačil alfaPRINT Martin

Vrútky, 2014

